

→ 5X ←

HUMAAN PAPILLOMAVIRUS

Het humaan papillomavirus is de veroorzaker van baarmoederhalskanker, een ziekte die in ons land nog altijd elk jaar 700 vrouwen treft. Een derde van die patiënten overlijdt aan de ziekte. Vijf weetjes over een ziekte met vele gezichten.

TEKST: ISABELLE ROSSAERT

1. ELK VIRUS ZIJN NUMMERTJE EN ZIJN PLEK

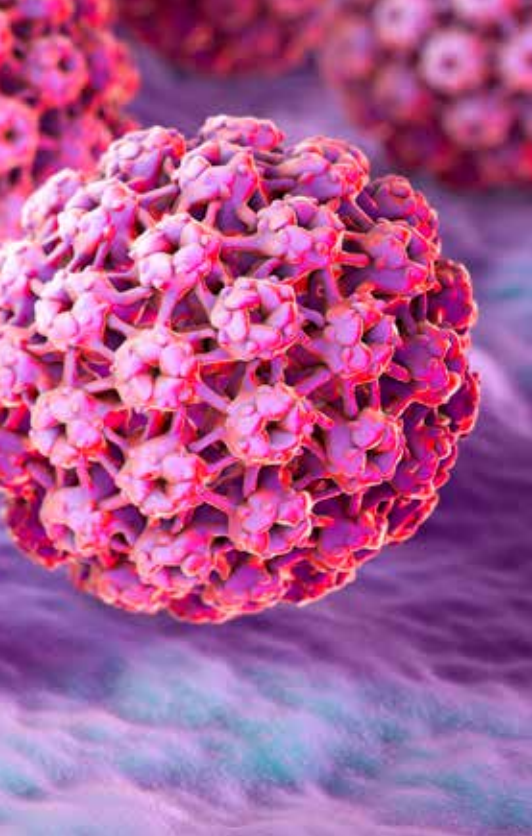
Het humaan papillomavirus, kortweg HPV, bestaat in vele varianten. Sommige varianten veroorzaken onschuldige wratjes, andere kunnen heel kankerverwekkend zijn. Iedere variant heeft ook zijn eigen voorkeursplek op het lichaam: het virus dat wratjes op de voeten veroorzaakt, zal geen infecties veroorzaken op de genitaliën. Het virus dat baarmoederhalskanker veroorzaakt, voelt zich ook 'lekker' in de mond, de keel en het strottenhoofd. Daardoor komt het dat orale seks kan leiden tot keelkanker. Er zijn intus-

sen een honderdtal varianten van HPV geïdentificeerd, die elk gewoon een nummer hebben. Een veertigtal types besmetten de genitaliën. Het merendeel daarvan is ongevaarlijk en veroorzaakt banale, goedaardige huidletsels. Types 6 en 11, bijvoorbeeld, veroorzaken de meeste genitale wratten. Een vijftiental andere types houden wel een hoog risico in. Twee daarvan zijn erg kankerverwekkend, namelijk type 16 en 18.

2. VEEL VROUWEN HEBBEN OOK HPV

Van de seksueel actieve vrouwen is 80 procent

ooit in haar leven besmet door HPV. Meestal blijft het virus een jaar tot anderhalf jaar in het lichaam. Dat het zo lang duurt voor ons immuunsysteem het virus kan verjagen, komt doordat het virus in de opperhuid blijft zitten en niet in de bloedbaan terecht komt. Daardoor heeft ons immuunsysteem het moeilijker het virus als iets lichaamsvreemds te herkennen. Normaal gezien kan ons lichaam het virus uitschakelen, tenzij ons immuunsysteem door een ziekte verzwakt is, of als de persoon afweeronderdrukkende medicijnen moet nemen.

3. KANKER: NOOIT ALLEEN DOOR HET VIRUS

HPV zal nooit in zijn eentje een tumor veroorzaken, er zijn ook altijd cofactoren. Bij keelkanker zijn vooral roken en alcohol de medeboosdoeners. Ook bij baarmoederhalskanker kan roken een co-factor zijn, naast veel kinderen gekregen hebben, langdurig pilgebruik en immuniteitonderdrukkende middelen. Ook leeftijd speelt een rol. Tussen 35 en 45 jaar is het risico op baarmoederhalskanker het hoogst. Daarnaast loop je als vrouw meer risico op baarmoederhalskanker als je niet laat screenen.

4. DE ONTWIKKELING VAN DE KANKER KAN GESTOPT WORDEN

Een genitale HPV-infectie leidt niet onmiddellijk tot baarmoederhalskanker. Eerst ontwikkelt zich een voorloperletsel. Een derde van die voorloperletsels leidt tot kanker. Dat proces kan gestopt worden door het letsel te behandelen: de aangetaste zone wordt gelokaliseerd en onder lokale verdoving verwijderd. Het is een kleine dagingreep die op lange termijn erg belangrijk kan zijn. Daarom is een regelmatige screening zo belangrijk. Vrouwen tussen 25 en 65 jaar zouden regelmatig een uitstrijkje moeten laten nemen. Als zo'n uitstrijkje op de aanwezigheid van het virus wijst, zal de gynaecoloog de baarmoederhals onderzoeken op voorloperletsels, die dan verwijderd kunnen wor-

“Type 6 en 11 veroorzaken genitale wratten”

Prof. dr. Willy Poppe

den. Zijn er geen letsels, dan wordt de baarmoederhals om de zes maanden opnieuw onderzocht, tot het papillomavirus is verdwenen.

5. VANDAAG KAN EEN INFECTIE VOORKOMEN WORDEN

Een vaccin dat het virus kan bestrijden eens je ermee geïnfecteerd bent is volop in de maak, maar nog niet beschikbaar. Het komt er dus op aan een besmetting met HPV te voorkomen. De beste manier daarvoor is, zoals bij alle seksueel overdraagbare aandoeningen, een monogame seksuele relatie te hebben. Daarnaast is er het preventieve vaccin. Tegenwoordig krijgt 90 procent van de Vlaamse meisjes in het eerste jaar van het middelbaar onderwijs een vaccinatie. Daarmee zijn niet alleen zichzelf lange tijd beschermd tegen de meeste vormen van HPV, maar onrechtstreeks biedt het ook bescherming voor hun toekomstige seksuele partners.

HPV-VACCINATIE: ZIN OF ONZIN?

In Vlaanderen kunnen meisjes van het eerste jaar secundair onderwijs zich gratis laten vaccineren tegen HPV. Hoe zinvol is dat?

Prof. dr. Willy Poppe: “Een vaccinatie is altijd met een hamer op een mug slaan. Als je maar 20 procent van de bevolking vaccineert, zijn alleen zij geholpen. Maar als je een grote groep mensen vaccineert, heeft dat een grote impact op de verspreiding van de ziekte. We zien dat nu in Groot-Brittannië, Nieuw-Zeeland en Australië, waar ze op ruime schaal vaccineren. Na een aantal jaren zijn daar duidelijk minder abnormale uitstrijkjes. Net zoals rubella, hepatitis B en polio bij ons nagenoeg verdwenen zijn dankzij de vaccinatieprogramma's, kunnen we besmetting met HPV sterk verminderen door zoveel mogelijk mensen te vaccineren.”

Kunnen we ons als vrouwen niet gewoon goed laten screenen?

“Uit onderzoek blijkt dat maar 60 procent van de vrouwen regelmatig een uitstrijkje laat nemen. 40 procent doet dat niet. Bovendien is screenen niet waterdicht: heb je een voorloperletsel, dan wordt het bij een screening in 70 procent van de gevallen opgespoord.”

Kan het vaccin gevaarlijk zijn?

“Zoals bij alle vaccinaties kan het gebeuren dat mensen onwel worden. Heel uitzonderlijk krijgen mensen er een ernstige aandoening door. Maar dat gaat om een risico van 1 op 100 000. Er is een sterke antivaccinobby: je vindt websites met horrorverhalen over vaccinaties die fout zijn gelopen. Het hele kleine risico op negatieve gevolgen van een vaccinatie weegt niet op tegen die 700 gevallen van baarmoederhalskanker die ieder jaar vermeden zouden kunnen worden.”